

Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Поморський університет в Слупську
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в Освенцімі
Університет прикладних наук в м. Ельблонг
Пряшівський університет
Мукачівська міська рада
Волинський національний університет ім. Лесі Українки

Становлення особистості: персоногенетичний контекст

Збірник тез доповідей

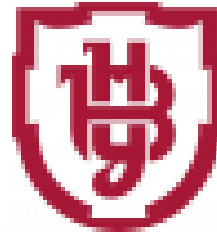
II Міжнародної науково-практичної
конференції

Україна, Мукачево
23-24 квітня 2024 р.

Ministry of Education and Science of Ukraine
Mukachevo State University
Department of Psychology
Mukachevo City Council
Volyn National University named after Lesya Ukrainka
Pomeranian Academy in Slupsk

 Akademia
Pomorska
w Slupsku

Personality Formation: Personogenetic Context

Collection of theses

Mukachevo
April 23-24, 2024

прийняття рішень, творчість та інші аспекти когнітивної діяльності. Розвиток емоційного інтелекту може позитивно впливати на різні сфери життя, включаючи робоче середовище, освіту, взаємини з оточуючими.

Список використаних джерел

1. Лящ О. П. Емоційний інтелект як предмет психологічних досліджень. *Проблеми сучасної психології*. 2013. № 22. С. 324–335.
2. Мазоха І. Аналіз проблеми емоційного інтелекту як особистісного ресурсу. *Сучасна психологія: проблеми та перспективи*. 2020. С. 100–104.
3. Опанасюк І. В. Психологічна сутність феномену «емоційний інтелект». *Збірник наук. праць: філософія, соціологія, психологія*. Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника», 2013. Вип. 18, Ч. 1. 213 с.

УДК 37.013.77:316.454.52(043.2)

БАРЧІЙ М. С.
старший викладач
Мукачівський державний університет
ДРАГУН О. В.
здобувач спец. 053 «Психологія»
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ

Спілкування вчителя й учнів, інформаційно-комунікативні процеси, які мають місце в освітньому процесі, відіграють провідну роль у підвищенні якості освіти, реалізації педагогіки партнерства, у формуванні особистості, здатної до критичного мислення, повної самореалізації, відстоювання власної позиції, людської гідності, поваги до прав людини, а отже, вільного громадянина України. Воєнний стан ставить нові виклики перед освітянами, оскільки заклади освіти перебирають на себе функції надання психологічної підтримки, забезпечення національно-патріотичного виховання, підтримки вмотивованості, згуртованості, дієвості всіх учасників освітнього процесу.

Педагогічне спілкування поєднує в собі ділове (соціально-рольове) та особистісне спілкування, причому співвідношення компонентів є динамічним і залежить від особистісних якостей як педагога, так і учня, їх взаємостосунків, співпадіння їх цілей і мотивів, а також від цілого ряду ситуативних факторів. Педагогічне спілкування є поліфункціональним, оскільки може бути орієнтованим на одночасне досягнення багатьох цілей: встановлення і підтримку контакту, розуміння, координацію, здійснення впливу тощо. Окрім вказаних вище функцій, виокремлюють функцію пізнання та функцію співпереживання. Функція пізнання особистості пов'язана також з інформаційною та виховною функціями, оскільки педагогічне спілкування в першу чергу спрямоване на передавання-прийом інформації, а також виховання певних якостей особистості.

Функція співпереживання покликана підтримати партнера (учня) в його виході на спілкування, що забезпечує усвідомлення учнем самоцінності,

значущості свого «Я», своєї неповторності й самодостатності, формування адекватної самооцінки та рівня домагань. Таким чином проявляється така функція педагогічного спілкування як функція самоствердження. Також в ряді праць дослідників підкреслюється важливість таких специфічних функцій професійно-педагогічного спілкування як функція піднесення особистості дитини та функція її відкритої позиції в спілкуванні.

Функція обміну передбачає використання у навчально-виховному процесі особистісно-рольової форми спілкування, за якої учням дається можливість спробувати себе не лише в ролі виконавців, а й у ролі організаторів певного виду діяльності. Сучасні дослідники стверджують, що в даному разі реалізуються й такі важливі функції спілкування, як функція залучення партнера до досвіду й цінностей ініціатора взаємодії, а також функція залучення ініціатора спілкування до цінностей партнера. Реалізація даної функції розглядається як процес самовиховання обох партнерів, процес творення їх «Я» через орієнтацію на цінності іншої людини [2].

Науковці наголошують, що впливи педагога будуть ефективними тоді, коли спрямовані унікальним чином на певного учня, його індивідуальність: кожний вихованець повинен відчувати звертання саме до нього, а не до всіх. Таке спілкування забезпечують безумовне й безоцінне прийняття партнера по спілкуванню, що становить блок своєрідної педагогічної проникливості в індивідуальний внутрішній світ вихованця.

Саме перцептивні здібності, проникливість учителя дозволяє реалізувати успішну партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу. Вона породжується потребою вчителя у співчутті, співпереживанні вихованцю, виражається через любов до дітей, прагнення до спілкування з ними, задоволення від реального спілкування, як відчуття радощів і переживань своїх вихованців; як почуття обов'язку, особистої відповідальності за кожного з них; як тяжіння до емоційних контактів, довірливих стосунків; як настанова на терпимість, однакове, доброзичливе, гуманне ставлення до всіх вихованців. Одним з провідних механізмів партнерської взаємодії є розвинуті у вчителя здатність емпатії щодо вихованців та професійна рефлексія. У цьому випадку педагог уміє поставити себе на позицію учнів без поспіху у висловленні оцінок, без прагнення до проголошення безапеляційних «педагогічних» вердиктів, розпізнає інтереси й пробуджує мотивацію учнів, активно і творчо діє. Професійна рефлексія – це здатність бачити й розшифровувати педагогічні проблеми й вирішувати їх, спираючись на підтримку вихованців у взаєморозумінні із ними. Розуміти своїх вихованців педагог зможе значно краще, якщо буде прагнути зрозуміти самого себе, якщо зможе забезпечити цілісність своєї особистості шляхом внутрішньої роботи, спрямованої на гармонізацію свого духовного світу.

Розвинуте почуття співпереживання, вміння проникнути у психологічні стани учня, у його мотивацію дозволяє педагогові надавати школярам емоційну й психологічну підтримку, допомагати у вирішенні їх особистісних проблем,

турбуватися про них. Успішна взаємодія із учнями передбачає здатність педагога розуміти особливості «Я-образу» кожного з них та розпізнавати прийоми його «захисту». Довіра до педагога з боку учнів виникає за умови його ширості, відкритості у спілкуванні з ними, вміння виявити своє безумовно позитивне ставлення до них [1].

Оптимальне професійне педагогічне спілкування створює найкращі умови для розвитку мотивації дітей і творчого характеру навчальної діяльності, для формування особистості школяра, забезпечує сприятливий емоційний клімат навчання (зокрема, перешкоджає виникненню психологічного бар'єру), забезпечує якісне управління соціально-психологічними процесами в учнівському колективі, дозволяє максимально використовувати в навчально-виховному процесі особистісні якості педагога. Педагогічне спілкування має бути особистісно орієнтованим, діалогічним, здійснюватися на суб'єкт-суб'єктному рівні. У процесі педагогічного спілкування вчитель озброює учнів знаннями, вміннями та навичками, впливає на формування і вдосконалення суспільно значущих якостей особистості, здійснює соціальний розвиток особистості школяра.

Список використаних джерел

1. Грудинін Б. Педагогічна взаємодія: вимоги в контексті особистісно орієнтованої освітньої парадигми. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2014. № 5(39). С. 24–25.
2. Педагогічне спілкування у діяльності вчителя: навчально-методичний посібник / укладачі: І. І. Киричок, В. Г. Кучерявець. Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2008. 391 с.

УДК 159.9:17.023.35-057.4:005.21(043.2)

ВАРГА В. С.
к. психол.н., доцент
Мукачівський державний університет
БУРДЮХ В.
здобувач ОС «Магістр»
спеціальності 053 «Психологія»
Мукачівський державний університет
ШВАРДАК І.
здобувач ОС «Магістр»
спеціальності 053 «Психологія»
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ФАХІВЦІВ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У сучасному швидкозмінному світі психологічне благополуччя фахівців стає все більш актуальною проблемою. Зростаючі вимоги професійного та особистісного розвитку, нестабільність ринку праці, технологічні зміни та глобальні кризи створюють нові виклики для психічного здоров'я працівників

САРАНЧА І. Г.	РОЛЬ КОВОРКІНГ-ЦЕНТРІВ У ФОРМУВАННІ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА СУЧАСНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ	64
ШУЛЬГА Г. Б.	ОСОБЛИВОСТІ ДОВІРИ ДО ВИКЛАДАЧА ЗВО У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	66
ЩЕРБАН Т. Д., ДУДИНЕЦЬ Н., МЕЙСАРОШ Р.	СУТНІСТЬ ПІДГОТОВКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗВО В УМОВАХ ВОЄННИХ РЕАЛІЙ	69
ЯМЧУК Т. Ю., ДОЛИНАЙ М.	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТРЕСОСТІЙКОСТІ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ	70

СЕКЦІЯ 3.

ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ФАХІВЦІВ В РЕАЛІЯХ СУЧАСНОСТІ

БАРЧІ Б. В., ЗИНЬКОВСЬКА О.	ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ФЕНОМЕН УСПІШНОЇ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ	73
БАРЧІЙ М. С., ДРАГУН О. В.	ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ	75
ВАРГА В. С., БУРДЮХ В., ШВАРДАК І.	ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ФАХІВЦІВ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	77
ГОПТА О., КОРНІЄНКО І. О.	СТРЕСОСТІЙКІСТЬ ЯК РЕСУРС ПОДОЛАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ У ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	79
ДЕМИДА П., КОРНІЄНКО І. О.	КОПІНГ-СТРАТЕГІЇ ЯК ЧИННИК ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТОРГІВЕЛЬНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	81
ДОЛИНАЙ М. І., ПЕТРИЧ С., ЯМЧУК Т. Ю.	ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМ ОСОБАМ	83
КОЛОМІЄЦЬ Л. І.	ПРОФЕСІЙНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСОБИСТОСТІ В РЕАЛІЯХ СУЧАСНОСТІ	85
НЕМАШ Л. І.	ПРОФЕСІЙНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ПСИХОЛОГІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	87
ПОПОВА О. В., ВЛАСОВА І. В.	ЗБЕРЕЖЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА ПІД ЧАС РОБОТИ З ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ В ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ	89
ТРОЦКОВЕЦЬ К., КОРНІЄНКО І. О.	ПСИХОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ ШЛЮБНИХ СТОСУНКІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ: РОЛЬ І ПРОЯВИ	91

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>